בתחילה. בתמילא הכנין אין מקבלין דשמע לרפיון ידים מתכוונין: **לבסוף.** לזמן מת נדק דאין לומר רפיון ידים מקבלין ל"ת בתמילה כשלא היתה ליממן של עובדי כוכבים עליהן אין מקבלין אבל נסוף מקבלין משום ליתה ולשון אין מקבלין ולא מינו טעם דהא כל ימי בית שני היתה ליממת העובדי כוכבים עליהן ובתמילתו יותר מסופו ול"ת בתמילה הלי בתמילה נמי ליממקדם לשמון קאמר ת"ש מתי מוחיב ליה לקמן מוחגרת על אסף וגו' דהיינו בתמילה שני: **דבר המסויים.** שנתלה בעין אין מקבלין מסה דגמלי הוא ועוד שמתפתלים בו: **אמה בליא עורב.** להכי נקט אמה לתמרי' בפרק בתרא דמנחות (דף קז.) הרי עלי נרזל לא יפחות מאמה על אמה לבליא עורב שהיו מביאין בו. לא משמע כן בפ"ד דמדות לתני שם וג' אמות מעקה ואמה בו'. ולא כפי' התפ' שם וע"ש:

רש"י ד"ה מעונה בו'. ואפשר לומר אף בזמן הזית משום דאין יודע דלבו לשמים:

תוס' ד"ה מיתיבי בו'. וא"ת דהכל היה בכוף בעין. גם כאן לא היה רק לקרות שערי בירה דהוה סוף בעין אלא דבכאן היה דבר המסויים:

תורה אור

גמ' אז וְאַגֵּרֶת אַל אַסְפָּא שֹׁמֵר הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לְמַלְכָּךְ אֲשֶׁר יִתֵּן לִי עֲנָיִם לְקָרוֹת אֶת שַׁעֲרֵי הַבִּירָה אֲשֶׁר לַבַּיִת וּלְחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת אֲשֶׁר אֶבוֹא אֵלָיו וַיִּתֵּן לִי הַמֶּלֶךְ כְּיַד אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי:

(נחמיה ב, ח)

גן כִּי תֹהוּ בָּרָד בָּיֵי אֱלֹהֶיךָ לֹא תֹאַחַר לְשַׁלְּמוֹ כִּי דָרֹשׁ יְדָרְשֶׁנּוּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא:

(דברים כג, כב)

רש"י ג אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי:

(תהלים מ, יב)

תוס' ד אֲנִכִי הֶעֱירֹתִהוּ בְצֶדֶק וְכָל דְּרָכָיו אֲיַשֵּׁר הוּא יִבְנֶה עִירִי וְגָלוּתִי יְשַׁלַּח לֹא בִמְחִיר וְלֹא בְשֹׁחַד אָמַר יְיָ צְבָאוֹת:

(ישעיהו מה, יג)

שיטה מקובצת

ב) תנא חדא עובד כוכבים שהתנדב לבדק הבית אין מקבלין ממנו כו'. גליון לא מצי לשנויי הא ר"מ והא ר' יהודה דלכאורה בנדר ונדבה איירי ולא בערכין ואפי' כי דחקית לאוקמי בערכין לא מתרצי דא"כ קדוש ואינו קדוש מבעי ליה דהא לר"מ אינו קדוש אלא ע"כ תרוייהו כר' יהודה ע"כ מצאתי בגליון רש"י כת"י:

ג) מקבלים אותה הימנו ותניא אידך אין מקבלין אותה הימנו: **ג)** אי אמר בדעת ישראל הפרשתיה (תיבת הפרישה נמחק) כו'. לרבנן דאמרי עובד כוכבים איתיה בתרומה דנפשיה הוא תרומה כתרומת ישראל וחייבים עליה מיתה אבל לר' שמעון דבני ישראל מפרישים ולא העובדי כוכבים אין עליה אלא כדין טבל דצריך שיפרוש הכהן ממנה תרומה ומעשר ולא קאמר תיתנ לכהן אלא לאפוקי מסיפא דאמרינן יגנו: **ד)** קורה לבית הכנסת ושם: **ה)** שמא לבו לשמים: **ו)** קדוש דתניא היה: **ז)** לא נדר צדקה: **ח)** היא (נ"א כנדר) לבל תאחר אות ב' נמחק: **ט)** ת"ר. ע' תשובת הרשב"א סימן תר"ד ותר"ה: **י)** משבאתה לידּ בבאי אסור לשנותה משמע אפי' למצוה אחרת ותימה מהא דאמר פ"ק דב"ב רשאין בני העיר כו' וצריך לחלק דוקא בני העיר רשאין לשנות אבל בבאי בלא רשות בני העיר לא ומיהו קשה מהא דאמר לקמן דעזרק טנייא דשניה רחבה ד"י והכא מיירי לדבר הרשות ולקמן מיירי לדבר מצוה ובני העיר אפי' לדבר הרשות מותר לשנות ומהאי טעמא היה מתיר ר"ת לעשות ברשות בני העיר מקופה של צדקה כל צרכי העיר ור"י מפרש להלוותה לשעתה וכן משמע דפרק והא ר' ינאי זיף ופרע ושני שאני ר' ינאי כר' משמע לפי מסקנא דשמעתתא דמשבאת לידּ בבאי אסור לשנות אם אין היוה בדבר וכן הלכה: תוס' גליון י"מ אסור לשנותה אף לדבר מצוה דוקא בבאי אבל בני העיר מותר לעשות מקופה תמחוי כר' ור"מ דהכא לדבר הרשות ובני העיר אף לדבר הרשות מותר ומשום הכי התיר ר"ת לעשות כל צרכי העיר מקופה של צדקה. עוד גליון משבאתה לידּ בבאי אסור. והא דאמרינן בפ"ק דב"ב ורשאין בני העיר לעשות תמחוי וכו' היינו דוקא בני העיר אבל בבאי לא והא דאמר בפרק

תנא חדא עובד כוכבים שהתנדב נדבה לבדק הבית מקבלים [ב] **הימנו ותניא אידך אין מקבלין א"ר אילא א"ר יוחנן לא קשיא הא בתחילה הא בסוף דאמר ר' אסי אמר רבי יוחנן** [א]**בתחילה אפילו מים ומלח אין מקבלין מהם בסוף דבר המסויים אין מקבלין דבר שאינו מסויים מקבלין היכי דמי דבר המסויים אמר רב יוסף** [ג]**אמה כליא עורב מתיב רב יוסף** [ד]**ואיגרת אל אסף שומר הפרדס אשר למלך וגו' אמר ליה אביי** [ה]**שאני מלכותא דלא הדרא ביה דאמר שמואל** [ו]**אי אמר מלכותא עקרנא טורי עקר טורי ולא הדר ביה: אמר רב יהודה אמר רב** [ז]**עובד כוכבים שהפריש תרומה מכריו בודקין אותו אי** [ח] **בדעת ישראל הפרישה תינתן לכהן ואם לאו טעונה גניזה חיישינן שמא בלבו לשמים מיתיבי** [ט]**עובד כוכבים שהתנדב קורה** [י] **ושם כתוב עליה בודקין** [יא]**אותו אם אמר בדעת ישראל הפרשתיה יגוד וישתמש במותר ואם לאו טעונה גניזה חיישינן שמא** [יב] **בלבו לשמים טעמא דשם כתוב עליה דבעיא גניזה הא אין שם כתוב עליה לא בעיא גניזה הוא הדין** [יג]**דאע"ג דאין שם כתוב עליה נמי בעיא גניזה והא קמ"ל דאע"ג דשם כתוב עליה יגוד וישתמש במותר דשם שלא במקומו לאו קדוש** [יד] **דתנן** [טו]**היה כתוב על ידות הכלים ועל כרעי המטה הרי זה** [טז]**יגוד ויגנוז אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו** [יז]**האומר** [יח]**סלע זו לצדקה מותר לשנותה סבור מינה לעצמו אין לאחר לא איתמר אמר רב אמי אמר רבי יוחנן בין לעצמו בין לאחר אמר רבי זעירא לא שנו אלא דאמר עלי אבל אמר הרי זו בעינא בעי למיתבה מתקיף לה רבא אדרבה איפכא מיסתברא אמר זו משתמש בה כי היכי דליחייב באחריותה אבל אמר עלי לא אלא** [יט]**לא שנא: תניא כוותיה דרבא נדר צדקה ואין הקדש צדקה מאי קאמר לא נדר** [כ] **ולא הקדש צדקה אלא לאו הכי קאמר צדקה הרי היא** [כא] **בבל תאחר ואינה בהקדש דאילו הקדש אסור לאשתמושי ביה** [כב]**ואילו צדקה שרי לאשתמושי ביה אמר רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא אמר אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב האומר סלע זו לצדקה מותר לשנותה בין לעצמו בין לאחר בין אמר עלי בין אמר הרי זו:** [כג] **ת"ר** [כד]**סלע זו לצדקה עד שלא באתה ליד גבאי מותר לשנותה** [כה] **משבאתה ליד גבאי אסור לשנותה בתחילה הא בסוף.** רש"י פי' לכתחילה שייך רפיון ידים ולבסוף לא שייך רפיון ידים ועוד פירש רבינו לכתחילה בתמילה כשהכנין יש לומר פן יחזרו בהם ויערערו לומר יש לנו חלק בבית המקדש לבסוף דבר מסויים אין מקבלין דבר שאין מסויים מקבלין לא שייך מו ערעור הוציל ונבנה ב"ה כבר ויתמלא בזה הא דקאמר בסמוך שאני מלכותא דלא הדרא ולישה למיתם לעיכורו:

תני חדא עובד כוכבים שהתנדב לבדק הבית. והא לא מוקי לה כתנאי דלר' יהודה ור' מאיר וכגון דלישה רפיון ידים מכלל דלר' יהודה אפילו בתחילה אסור ול

עין משפט נר מצוה

סז א מיי׳ פ״ח מהל׳ מתנות ערכין הל״ו טוש״ע יו״ד סי׳ רנט סעי׳ ג [וכרא׳ למפקא כ״ב פ״ח דף קמ״ב:].

סח ב מיי׳ שם הל״ו:

סט ג מיי׳ פ״ח מהל׳ ערכין הל״ג:

ע ד מיי׳ שם הל״ד:

עא ה מיי׳ פי״ח מהל׳ מלוה ולוה הל״ד טוש״ע חו״מ סי׳ קז סעי׳ ח:

פניני רש״י

מלוה על פה אינו גובה מן היורשין. דשעבודא לגו לתורימת וכ״מ מן הלקוחות מכל מלוה בשטר הוא עלמו שיעבדו דכתב ליה כל נכסיי לפלוני לי למתלתין לשטרא דנן:

(קידושין יג: ד״ה פיסא נופה)

רבינו גרשום

והא ר׳ יצאי. דהוה גבאי יזיף לעצמו ופרע אע״ג דבאתה לידו: דכמה דמישתהי. שאינו יכול לפורעה ואין בכיס צדקה מעשה לרבים דלית בו צדקה ומיתי להו לעניים יותר ממה שהוא חייב לכיס והוי הנאה לעניים ולבסוף דאית גביה היה פורעה אבל איניש אחרינא אסור לשנותה מאחר שבאתה לידו גבאי: מנורה. פמוט: לא שנא לדבר מצוה. אפי׳ לפדיון שבויים: עד שלא נשתקע שם בעליה אסור לשנותה (ושטעמא דעובד כוכבים כי לא נשתקע בעליה) שאדם זוכר מי הקדישה ואומרין זו מנורה של פלוני: אפי׳ ישראל נמי. כל זמן שלא נשתקע שם בעליה אסור לשנותה: ושטעמא דעובד כוכבים. כי לא נשתקע שמו ממנה דאסור לשנותה אפי׳ לדבר מצוה דעובד כוכבים מיפשע פשי כשאינו רואה אותה צונע ואומר היכן היא מנורה שהקדשתי: [שעיזדק טייעא גוי סותה]. שנייה רחבה. לדבר מצוה קודם דנשתקע ממנה שמו: דהא לא שכיח שהולך תדיר לסתורתו ולא חזי לה ולא פשי ודמי כמי שנשתקע שמו ממנה: דימנין דמיקרי ואתי. ולא חזי ליה ופשי: [דלאו בר העמדה והנערכה. שאינו יכול לעמוד על כל חרם לא יפדה. כלומר כל העומד להיזרע לא יפדה ערכו שאינו נערך: ולר׳ חנינא דאמר נערך. אפי׳ לאחר גמר דין: לפי שדמיו קצובין. בתורה לפי שנים שיש לו: שנותנין ממון ומתכפר להן. שנאמר השור יסקל וגם בעליו יומת מיהה בידיי שמים וסמיך ליה אם כופר יושת עליו אלמא את [לאלתר] יהנו משום צער בעלי חיים:

שיטה מקובצת

פ] דכמה דמשתהי מעשה ומיתי: **צ]** מותר ע״י רשב״א סי׳ תרי״ז: **ק]** ואיקפד רבה איבא דאמרי שנייה רבה ואקפד רחבה: **ר]** קצובין אבל לא נידר מפני שאין דמיו קצובין: **ש]** חייב בחשלומין: **ת]** תיבת לא נמחק: **ת]** ואמר ס״א אחד ערכו עלי: **א]** ליה מבעי ליה לכדתניא: **ב]** תיבת כל נמחק: **ג]** דלא ס״א נדר ומערך ומקדיש לא נידר קתני לא נערך קתני אלא: **ד]** כי פליגי באם הזיק. גליון וא״ת אמאי לא קאמר דפליגי בנודר ומערך בפלוגתא דמלוה ע״פ וי״ל משום דר׳ יוסי הזכיר בדבריו חיוב תשלומין משמע דפליגי רבנן עליה אבל בנודר ומערך לא איירי מתני׳ בחיוב תשלומין ואפי׳ ר׳ יוסי לא קאמר אלא בנודר ומערך וחל נדרו וערכו אם יוכל ישלם בחייו. לשון הרא״ש ז״ל: **ה]** רבה אמר אות א׳ נמחק: **ו]** במלוה הכתובה בתורה קמיפלגי ת״ק סבר מלוה הכתובה בתורה לאו כר׳ ור״י סבר מלוה הכתובה בתורה ככתובה כר׳: **ז]** דכמה דמשתהי: **ח]** הנך יוצא ליהרג תיבת אינא נמחק: **ט]** דוקא מחרץ לעיר אסור לשנותה אבל לצורכי העיר מותרין: **י]** ובגבאי מירתי: **יא]** נמי אסור לשנותה לדבר הרשות: **יב]** בתשלומין דמשמע אהזיק לחדריה והשאר נמחק: **יג]** מיד. נ״א ויגבה מן היורשין ונודר ומערך איצטריך (כר׳ דס״ד [כר׳]:

מסורת הש״ס

גמ׳ ו)[תוס׳ קנא:] **ב)**[תוספתא פ״ח] **ג)**[כתובות לז:] **ד)**[במשנה שמאמינים אימא מפני שדמיו קצובין אבל אינו נידר מפני שאין דמיו קצובין] **ה)**[כתובות לז:] **ו)**[נקמן כ. כ״ק קד:] כ״ב מב. קמ. קעה: [כתובות מח:] **ז)**[קדושין יג:] **ח)**[נקמן כ. קדושין כט:] [כתובות מח. מט:] **ט)**[תוספתא דכ״ק פ״ט] **רש״י י)**[ל״ל מנילה] **יא)**[ל״ל יוצא ליהרג] **תוס׳ יב)**[ל״ל דוקא ממון לעיר אסור כו׳ אבל לצורכי העיר מותרין ובגבאי מיתי] **יג)**[וע״ע תוס׳ ב״ק לו: ד״ה יד] **יד)**[ועיין תוס׳ ב״ק טו] ג״ל ולכאי

הגהות הב״ח

(ה) גמ׳ מַעֲשֶׂה ומיתי לכו׳: **(ו)** רש״י ד״ה מלוה וכו׳ למיתה הס״ל ותמ״ל מ״ה מלוה בתובה בתורה תמלומי מק:

(ג) ד״ה פטורין וכו׳ וכל הנך **איצא** ליהרג:

גליון הש״ס

גמ׳ אינדב שרגא. עי׳ ב״ב דף ח ע״ב תוס׳ ד״ה יתיב:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] **תוס׳ ד״ה כי פליגי וכו׳ ובנודר ומעריך שמא יבול מיד.** ב״ב ע׳ לקמן כ׳ ע״ב ע״ש מלוה ע״פ גופה מן היורשין וכו׳ ועיין שער המלך פי״ט מה׳ מלוה ולוה הלכה כ׳ דף מ״ב בד״ה מתנו תוס׳ וכו׳:

הגהות הגר״א החדשות

גמ׳ ואיקפד רבא. ל״ל רבה:

תורה אור

גמ׳ א) כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרֹם מִן הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה מוֹת יוּמָת: (ויקרא כז, כט)

ב) אִם כֹּפֶר יושַׁת עָלָיו וְנָתַן פִּדְיֹן נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יושַׁת עָלָיו: (שמות כא, ל)

רש״י ג) וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן: וְהָעֲרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה: (ויקרא כז, יא-יב)

הציע יג)לוקח טז] ומתון לעיר לסור לגמוה (מכל לצורכי הציר מותרין) יז] בגבאי מיירי ובהאי טעמא יש לייסב לתמרי בריש שור שנגח (כ״ק דף ו:) (תון ביבא) [הסוה גברא] דתקע (להסוה גברא) [למחריה דל״ל] הב ליה פלגא דזוזא למר הוא ופלגא דזוזא הוא לא בעינא ניתביה לעניים הדר למר חיזיל ואחרי ליה נפשאי למר [ליה] רב יוסף כגבר זכו בה עניים ויש לתמוה היאך היה יכול לחזור בו אפי׳ לא זכו בה עניים והתמרן בפ״ק דר״ה (דף ו.) בפיך זו לקחה אלא י״ל שהיה רוצה לגמותה ולפמותה ולפורעה לאחר זמן וקאל״ל רב יוסף שבשת לידו והוא גבאי ואסור לשנותה ל״ש י״ל שהיה סבור לאפוי לקחה ניחא הוא ולא תפסי בה ומקאל״ל רב יוסף זכו [ליה] בה עניים ויש לזכות מלגות מעות לקחה הציר משבשתה ליד גבאי ואפי׳ נרשום הקהל נמי כיון שאין זה עורכי צבור.

כך מצאתי כתוב:

אילימא לדבר הרשות מאי איריא עובד כוכבים אפילו ישראל נמי. הכי נמי מלי למימר מאי אירים לא נשתקע שם בעליה אפי׳ נשתקע נמי[יח]: **מנין ליוצא ליהרג ואמר ערכי עלי שלא אמר כלום.** ומשום הניחא דשמיס ליכא למעוטי דהא מיתרבו לעיל (דף ג.) מעוט ומוכח שמין: **כי פליגי באם הזיק.** ונשם הקדשים לא פליגי שמיד שהקדיש את הקדש ולא דמיו למלוה אבל יש להקשות אמאי לא פליגי בשם נדר והציר וי״ל דנקט הזיק משום דקמני מיזד בשעלומין יט] (משום) [להזיק] משמע להזיק לחודיה פליגי א] ובנודר ומעריך שמא יבול מיד כ] טו)אבל גובה מן היוקרין ונודר ומעריך ליטעריך דש״ד הואיל ואין נידר ונערך נודר ומעריך נמי אין קמ״ל דנודר ומעריך ומקדיש כשאר בני אדם:

איני והא רבי יצאי יזיף ופרע שאני רבי יצאי דניחא להו לעניים דכמה [ד] דמשהי [ה] מעשי ומייתי להו ת״ר [א] ישראל שהתנדב מנורה או נר לבית הכנסת אסור לשנותה שבר רבי חייא בר אבא למימר לא שנא לדבר הרשות ולא שנא לדבר מצוה אמר ליה רב אמי הכי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לדבר הרשות אבל לדבר מצוה [ג] מותר לשנותה מדאמר ר׳ אסי אמר ר׳ יוחנן עובד כוכבים [ב] שהתנדב מנורה או נר לבית הכנסת עד שלא נשתקע שם בעליה אסור לשנותה משנשתקע שם בעליה מותר לשנותה למאי אילימא לדבר הרשות מאי איריא עובד כוכבים אפילו ישראל נמי אלא לדבר מצוה וטעמא [ו] דעובד כוכבים הוא דפעי אבל ישראל דלא פעי שפיר דמי שעזרק טייעא [ט] אינדב שרגא לבי כנישתא דרב יהודה שנייה רחבא ואיקפד [ג] רבא איבא דאמרי שנייה רבא ואיקפד רחבא וא״ד שנייה חזני דפומבדיתא ואיקפד רחבא ואיקפד רבה מאן דשנייה סבר דלא שכיח ומאן דאיקפד סבר זמנין דמקרי ואתי: **מתני׳** [ז] הגוסם והיוצא ליהרג [ח] לא נידר ולא נערך [ג] ר׳ חנינא בן עקביא אומר נערך [ד] מפני שדמיו קצובין [ק] רבי יוסי אומר [ר] נודר ומעריך ומקדיש ואם הזיק חייב [ש]: **גמ׳** בשלמא גוסם לא נידר דלאו בר דמים הוא ולא נערך דלאו בר העמדה והערכה הוא אלא יוצא ליהרג בשלמא לא נידר דלאו בר דמים הוא אלא לא נערך אמאי [ו] לא [ת] דתניא מנין היוצא ליהרג [ו] ואמר [ז] ערכי עלי שלא אמר כלום ת״ל [א] כל חרם לא יפדה יכול אפילו קודם שנגמר דינו תלמוד לומר [א] מן האדם ולא כל האדם ולרבי חנינא בן עקביא דאמר נערך מפני שדמיו קצובין האי כל חרם מאי עביד ליה [ט] לכדתניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר לפי שמצינו למומתים בידי שמים שנותנין ממון ומתכפר להם שנאמר [ב] אם כופר יושת עליו יכול אף בידי אדם כן תלמוד לומר [ט] כל חרם לא יפדה אין לי אלא מיתות חמורות שלא ניתנה שגגתן לכפרה מנין תלמוד לומר כל חרם: רבי יוסי אומר נודר ומעריך כו׳: ותנא קמא מי קאמר דלא [י] אלא בנודר ומעריך ומקדיש כ״ע לא פליגי [יא] כי פליגי באם הזיק תנא קמא סבר אם הזיק אינו חייב בתשלומין ורבי יוסי סבר אם הזיק חייב בתשלומין במאי קמיפלגי אמר רב יוסף [יב] במלוה על פה גובה מן היורשין קמיפלגי תנא קמא סבר מלוה על פה אינו גובה מן היורשין ורבי יוסי סבר [ה] מלוה על פה גובה מן היורשין [יג] רבא אמר דכ״ע מלוה על פה אינו גובה מן היורשין והכא [ט] במלוה [יג] כתובה בתורה קמיפלגי תנא קמא סבר מלוה כתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמיא ורבי יוסי סבר ככתובה בשטר דמיא ואיכא דמתני לה אהא [ט] היוצא ליהרג הוא שחבל באחרים חייב אחרים שחבלו בו פטורין רבי שמעון בן אלעזר אומר אף הוא אם חבל באחרים פטור שלא ניתן לחזרת עמידת בית דין מכלל

רבי יצאי. גבאי הוה ויזיף מעות הלקה לצורכו ופרע: **דכמה** [ד] **דמשהי.** רבי יצאי דלית ליה זוזי למפרע ניחא להו לעניים: **דמעשה.** רבי יצאי לציורו ואמר דלית ליה מעות למלק לעניים וכופה חומס להקה ואיכא דוומא לעניים: **מנורה.** כמשמעה: **נר.** קרוישו״ל של כסף או של זהב: **מדאמר ר׳ אסי בו׳.** כלומר מדלקט ר׳ אסי עובד כוכבים דפעי ועוטק למה שניתס ממה שנתמי מכלל דישראל דלא פעי אבי לשנויי לדבר מלוה דאי בישראל אסור לשנויי למנקט עובד כוכבים: **שלא נשתקע שם בעליה ממנה.** סעדיין מומיס זו היא מנורה נדמנו של פלוני עובד כוכבים: **אסור לשנותה.** דפעי: **ולמאי.** קאמר ר׳ אסי דאסור לשנותה לעילעמ כו׳: **שעזרק.** עובד כוכבים היה: **לא שביה.** שעזרק בשמע לליפעי שסומר היה ומחזר בעייכות: **מתני׳ הגוסם והיוצא ליהרג בו׳.** מפרש בגמרא טעמא: **ר״ח בן עקביא.** ליומא ליהכג פליג אגוסם מודה לכמיב (ויקרא כז) [ו] והעמיד והעריך אומו וגוסם לאו בר העמדה והערכה הוא: **שדמיו קצובין.** בפרשה ערכיו אבל [ח] אנדר מודה דהא כתיב ואם הוא ערכך ואי לא נידר לא נערך: **נודר ומעריך בו׳.** ובגמרא מפרש מאי קא אמי ר׳ יוסי למימר הא ת״ק לא אמר אין נודר ומעריך אלא אמר דמי פלוני עלי יפטר הא לא אמר אלא ערכי עלי: **גמ׳ אלא לא נערך אמאי לא.** כרי דמיו קלושין: **כל חרם לא יפדה.** מי שהוא לאוי ליתרם ולירהג אינו בכלל פדיון: **למומתין בידי שמים.** כגון האי דכתיב השור יסקל וגם בעליו יומת והך מיתה ליכא למימר בידי אדם דהא ממרי׳ בפ״ק דסנהדרין (דף טו:) מות יומת המכה רוצח הוא על לעיתמו אתה מתה הורגו ואי אתה הורגו על לעיתת שוגו: **שלא ניתנה שגגתן לכפרה.** כגון מגלף ומקלל אדון דאס עשה בשוגג אינו בקרבן ולא בגלות: **מיתות קלות.** כלומר דקלות להך מילתא שניתנה שגגתן לכפרה כגון רוצח דשגגתו גולה ועובד ע״ז ומקלל שבת וכא על העבוה דשגגתו מסלת: **כולי עלמא לא פליגי.** דודאי נדרו נדר והקדישו הקדש ומעריך את מחריס דהא בר דעה הוא: **מלוה על פה.** כגון זה שהזיק ולא עמד בדין על כך קודם למיתה[ג]: **תשלומי נזק כמוניו** בתורה ומדלוריית משעבד ליה בעל כרחיה: **ואיכא דמתני לה.** להא דרב יוסף ורבה: **חייב.** דבר דעה הוא: **פטורין.** לאין לו דמיס ועומד הוא ליתבל וכל הך (ג טו) [ח]ליכא ליהרג דאיני יכרתל קאמר: למזרת

הוקדש לעילוי נשמת מרת **אסתר בנט** ע״ה ב״ר **שלמה צבי הברמן** ז״ל נלב״ע י״ט סיון תשל״א